

Οδοιπορικό: Εκεί που κτυπά η καρδιά της Καρπασίας

[Επιστήμες, Τέχνες & Πολιτισμός](#) / [Προσκυνήματα-Οδοιπορικά-Τουρισμός](#)



Γράφει το philenews - «Ο τόπος εν ο άνθρωπος τζιαι δίχα του εν γέρημος». Αυτός ο στίχος στριφογυρίζει μέσα στο μυαλό μου κάθε φορά που θα ανεβώ στη χερσόνησο της Καρπασίας. Οι εκκλησίες και τα διαλυμένα κοιμητήρια προδίδουν τις ρίζες του τόπου. Κατά τ' άλλα όμως η βόλτα στα στενά δρομάκια και στις γειτονιές των καρπασίτικων χωριών τίποτα δεν θυμίζει από τις περιγραφές των μεγαλύτερων.



Σε εκείνο το κομμάτι της μαρτυρικής νήσου, στη βορειότερη ακτή του τόπου, έχουν εγκατασταθεί Τούρκοι έποικοι οι οποίοι κουβάλησαν μαζί τους τα δικά τους τερτίπια μαζί με τα πολύχρωμα κιλίμια τους και τις μουσουλμανικές τους μαντίλες.

Η διαφορά μεταξύ των χωριών που κατοικήθηκαν από έποικους και των χωριών στα οποία έχουν μεταφερθεί Τουρκοκύπριοι είναι, ομολογουμένως, πολύ εμφανής.

Βρεθήκαμε λοιπόν στην καρδιά της Καρπασίας με τον ήλιο να μας καίει γύρω στη μία το μεσημέρι. «Yeni Erenkoy» λέει η πινακίδα. Στον δικό μου χάρτη γράφει «Γιαλούσα».

Αρχικά, όπως διάβασα, είχαν μεταφερθεί στο χωριό αυτό Τουρκοκύπριοι από τα Κόκκινα τα οποία οι Τουρκοκύπριοι ονόμαζαν «χωριό των σοφών». Αυτό σημαίνει η ονομασία «Erenkoy» και το «Yeni» σημαίνει Νέο.

Το μόνο όμως, στη Γιαλούσα δεν έμειναν μόνο οι Τουρκοκύπριοι. Στη συνέχεια το παράνομο καθεστώς της Τουρκίας μετέφερε απ'άκρη σ'άκρη στην Καρπασία και τους εποίκους...



Μπήκαμε στο χωριό. Δεν συναντήσαμε και πολλούς ανθρώπους στη διαδρομή μας, είναι γεγονός. Προχωρήσαμε σε κάποια στενά και ξαφνικά ξεπρόβαλε μπροστά μας το λευκό καμπαναριό της Αγίας Μαρίνας.

Μια απ' τα ίδια. Το προαύλιο χορταριασμένο και σωροί από χαρτιά, άδεια κουτιά

αναψυκτικών, τσιγάρα και όλων των ειδών τα σκουπίδια στριμώχνονταν δίπλα στο πέτρινο περιτοίχισμα.

Η εκκλησία άδεια. Στο πάτωμα τα περιττώματα ζώων και πουλιών ανακατεμένα με σπασμένα γυαλιά και σκουπίδια. Μερικά περιστέρια αναστατώθηκαν επειδή μπήκαμε απροσκάλεστοι στο σπίτι τους.

Μόνο το σκαλιστό ξύλινο εικονοστάσι μένει στη θέση του. Η Αγία Τράπεζα και ο πλουμιστός άμβωνας.



Κάποιες φορές νομίζω ότι η επανάληψη της ίδιας άσχημης εικόνας σε κάθε κατεχόμενο χωριό και εκκλησία θα με κάνει να συνηθίσω κάπως την κατάσταση. Αντιθέτως όμως, ο θυμός και η οργή μου μεγαλώνουν.

Βγήκα από την Εκκλησία και κάθισα στο περιτοίχισμα έξω από τον ναό. Κτίσμα της βυζαντινής εποχής η εκκλησία της Αγίας Μαρίνας. Όπως και το χωριό το ίδιο.

Μια ροδιά αγκαλιάζει την είσοδο του ναού. Σύμβολο ευημερίας, λένε, η ροδιά. Αταίριαστος ο συμβολισμός με την ερειπωμένη εκκλησία.

Ακούστηκαν ομιλίες από το απέναντι σπίτι. Και εκείνες αταίριαστες με τα δικά μου συναισθήματα. Ο Στέφανος τελείωσε τη δουλειά του και κατευθυνόταν προς το μέρος μου.

Περπατήσαμε με γοργό βήμα και μπήκαμε στο αυτοκίνητο. Όχι ότι θα μας έκανε κάποιος παρατήρηση. Είναι συνηθισμένο πλέον το φαινόμενο Ελληνοκύπριοι να ανάβουν το κερί τους ή να μπαίνουν με ευλάβεια στις βουβές εκκλησίες των κατεχομένων.

Όσο να 'ναι όμως, μια ένταση τη νιώθεις όταν σε παρακολουθούν εξερευνητικά.

Κυκλοφορήσαμε για λίγο στα δρομάκια του χωριού, που πήρε το όνομά του από την αρχαία ελληνική λέξη «Αιγαλούσα», που σημαίνει την τοποθεσία που βρίσκεται κοντά στη θάλασσα.

Πράγματι η Γιαλούσα έχει θέα προς τις βόρειες ακτές της επαρχίας Αμμοχώστου και είναι κτισμένη στην πλαγιά ενός λόφου. Μέχρι το 1974 στην κοινότητα αριθμούσαν γύρω στις 2.500 κάτοικοι.

Το χωριό χωριζόταν σε δύο ενορίες. Του Αρχαγγέλου Μιχαήλ και της Αγίας Μαρίνας. Και οι δύο ναοί ανάγονται στον 11ο - 12ο αιώνα, ενώ υπάρχουν κι άλλες συνοικίες καθώς και ξωκκλήσια, όπως της Αγίας Σολομονής, του Αγίου Γεωργίου, της Αγίας Θέκλας, της Ζωοδόχου Πηγής.

Χρόνια, σκλαβικιές αμέτρητες



«Ο τόπος εν ο άθθρωπος, τζιαι δίχα του εν γέρημος». Ήρθε και πάλι ο στίχος στο

μυαλό μου. Κοίταξα όμως ξανά το αναμμένο καντήλι μπροστά στην εικόνα του Αγίου.

Τούτη η εκκλησία δεν έχει ούτε εικονοστάσι, ούτε καμπάνα, ούτε στασίδια, ούτε παπά. Κλείνει όμως μέσα της αμέτρητες ψυχές πιστών που φρόντισαν να τη «φτιάξουν» όπως-όπως και όσο μπορούν.

Κλείνει μέσα της προσευχές και τάμα αλλά και το γινάτι των ανθρώπων που δεν ξεχνούν και επιμένουν.

Και με αυτές τις σκέψεις μπήκα στο αυτοκίνητο για την επιστροφή. Ο στίχος όμως στο μυαλό μου είχε τώρα αλλάξει: «Χρόνια, σκλαβκιές αμέτρητες, τον πάτσον τζιαι τον κλότσον τους, τζιαι εμείς τζιαμαί εληές τζιαι τερατσιές πάνω στον ρότσο τους» (Κώστας Μόντης)...

Λίγο ευωδιαστό θυμίαμα κι ένα ιερό τάμα

Πήραμε τον δρόμο της επιστροφής κατευθυνόμενοι προς την Αμμόχωστο. Η Γιαλούσα έσβηνε πίσω μας και την εμφάνισή του έκανε το καμπαναριό του Αγίου Θέρισσου.

Σταθμεύσαμε έξω από την εκκλησία.

Προχώρησα προς τη θάλασσα. Το κύμα κτυπούσε ήρεμα στα βράχια έξω από τη σπηλιά του αγίου.

Κατά την τοπική παράδοση, σ' αυτή την τοποθεσία ασκήτεψε ο άγιος Θύρσος ή κοινώς λεγόμενος άγιος Θέρισσος.

Η παράδοση λέει ότι ο άγιος αφού βρήκε κάποιο σπήλαιο, το κατοίκησε και έπινε από το νερό που υπήρχε δίπλα από τη σπηλιά, το οποίο λιγόστευε κατά πολύ τους θερινούς μήνες, οπότε ο άγιος βάθυνε τον τόπο της πηγής.

Το νερό αυτό μετά την κοίμηση του αγίου μέχρι και σήμερα θεωρείται αγίασμα. Γνήσια βιογραφία του αγίου δεν διασώζεται. Άλλοι πιστεύουν ότι ήταν Κύπριος στην καταγωγή και επίσκοπος Καρπασίας, ενώ άλλοι πιστεύουν ότι ήταν ένας από τους ξένους επισκόπους που ήταν στην ομάδα των «Τριακοσίων» χριστιανών Αλαμάνων αγίων που ήρθαν από την Παλαιστίνη στην Κύπρο και ασκήτεψαν σε διάφορα μέρη του νησιού.

Ο άγιος Θέρισσος, σύμφωνα με τους κατοίκους της περιοχής και όχι μόνο, έχει κάνει πολλά θαύματα εκεί στην εκκλησία του και κυρίως θεράπευσε τους «σκανθάρους» από τα χέρια και τα πόδια πολλών ανθρώπων.

Σύμφωνα και πάλι με την παράδοση, όταν βρεχτεί κάποιος με το αγίασμά του αγίου Θέρισσου, πρέπει να μπει στη συνέχεια στη θάλασσα κάτω από τη σπηλιά και να ξεπλυθεί με το αλμυρό νερό, διότι δεν επιτρέπει ο άγιος να φεύγει διαφορετικά το αγίασμά του.

Χάζεψα για λίγο τα κύματα και επέστρεψα στον νέο ναό. Το δέος που νιώθεις όταν σπρώχνεις την πόρτα για να μεις σε μια εκκλησία στα κατεχόμενα δεν περιγράφεται. Βουβή και άδεια κι αυτή η εκκλησία. Το μόνο που οι περαστικοί έχουν πλέον στήσει τον δικό τους χώρο προσευχής.

Μερικές εικόνες. Ένα πρόχειρο μανουάλι με άμμο. Κεριά, ένα καντήλι και το θυμιατήρι στη θέση του.

Ανάψαμε με ευλάβεια το καντήλι. Προσκυνήσαμε... λίγη ελιά, λιβάνι στο θυμιατήρι. Μια προσευχή και ένα τάμα μέσα μας. Η εικόνα του αγίου έμοιαζε τώρα πιο φωτεινή.